

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA RUSKÉHO A FRANCOUZSKÉHO JAZYKA

WEBOVÉ STRÁNKY MĚSTA PLZNĚ - RUSKÁ VERZE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

MARTINA PETŘÍKOVÁ

Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání

léta studia (2009 - 2012)

Vedoucí práce: *PhDr. Jana Sováková, CSc.*

Plzeň, 20.březen 2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 20.březen 2012

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí práce PhDr. Janě Sovákové, CSc. za její věnovaný čas a rady při psaní bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD.....	6
I. TEORETICKÁ ČÁST	
1. ZÁMĚR A VOLBA TEXTU K PŘEKLADU	8
2. PRŮZKUM LITERATURY A ZDROJŮ INFORMACÍ	8
3. PRŮZKUM A ANALÝZA STÁVAJÍCÍHO STAVU	9
4. NÁVRH ALTERNATIV ŘEŠENÍ ROZSAHU PŘEKLADU	11
5. PŘEKLAD.....	12
5.1 PŘEKLADATELSKÉ METODY.....	13
5.1.1 Překlad slov.....	13
5.1.1 Překlad slovního spojení	14
5.1.1 Překlad vět.....	15
6. PŘEKLADOVÉ TRANSFORMACE	16
6.1 LEXIKÁLNÍ TRANSFORMACE	16
6.1.1 Transkripce.....	16
6.1.2 Transliterace.....	17
6.1.3 Transpozice	17
6.1.4 Kalkování	17
6.1.5 Modulace.....	17
6.1.6 Lexikálně-sémantické záměny	17
6.2 GRAMATICKÉ TRANSFORMACE	18
6.2.1 Interpoziční slovosed	18
6.2.2 Syntaktická komprese	18
6.2.3 Záměna gramatických kategorií	18
6.2.4 Záměna slovesných druhů.....	18
6.2.5 Záměna větných členů.....	19
6.2.6 Záměna multiverbizačního pojmenování univerbizačním	19
6.3 LEXIKÁLNĚ - GRAMATICKÉ TRANSFORMACE	19
6.3.1 Antonymický překlad.....	19
6.3.2 Rozšíření informačního základu	19

6.3.3 Opisný překlad	19
6.3.4 Kompenzace	19
6.3.5 Celkové přehodnocení.....	20

II. PRAKTICKÁ ČÁST

1. KOMENTÁŘ K PŘEKLADU	22
1.1 OBSAH PŘEDKLÁDANÉHO MATERIÁLU	22
1.2 KOMENTÁŘ - ŘEŠENÍ PŘEKLADU.....	22
2. PŘEKLADOVÉ TRANSFORMACE	23
2.1 LEXIKÁLNÍ TRANSFORMACE.....	23
2.2 GRAMATICKÉ TRANSFORMACE.....	25
2.3 LEXIKÁLNĚ-GRAMATICKÉ TRANSFORMACE.....	28

III. PŘEKLAD WEBOVÝCH STRÁNEK

PŘEKLAD	31
ZÁVĚR.....	50
RESUME.....	52
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	53
PŘÍLOHA	55

ÚVOD

Předmětem bakalářské práce je analyzovat současný stav cizojazyčných verzí oficiálních webových stránek města Plzeň pomocí průzkumu literatury a dostupných zdrojů informací. Na základě analýzy stávajícího stavu vypracovat možné varianty překladu webových stránek v ruské verzi.

Cílem práce je provést odborný překlad vybrané části webových stránek města Plzeň do ruštiny a na základě znalosti překladatelských metod a postupů vypracovat komentář k překladu.

Práce se skládá ze tří hlavních částí. Zdrojem informací zde budou poznatky získané jednak studiem odborné literatury, která se věnuje metodám překladu, a jednak informace z odboru Správy informačních technologií města Plzně, která spravuje městské webové stránky a se kterou jsme navázali kontakt.

První, teoretická, část práce je rozčleněna do šesti kapitol. Budeme se zde snažit najít odpověď na otázky: Pro koho by byly webové stránky v ruštině užitečné a jaké by byly přínosy pro město Plzeň? V první kapitole vysvětlujeme záměr a volbu textu k překladu, druhá obsahuje literaturu, se kterou jsme při psaní bakalářské práce pracovali. Třetí a čtvrtá kapitola je věnována analýze stávajícího stavu a návrhu možných alternativ řešení odborného překladu webových stránek do ruštiny. V posledních dvou kapitolách popisujeme překladatelské metody a postupy, které budeme při vlastním překladu využívat. Tyto kapitoly jsou doplněny několika vlastními příklady.

Druhá část je zaměřená prakticky a jedná se o komentář k překladu zvolené části webových stránek. V této části naší práce nejdříve rozebereme překlad pomocí konkrétních překladatelských postupů a v závěru se zaměříme na obtížné pasáže, se kterými jsme se při vlastním překladu museli potýkat. V komentáři k překladu jsou konkrétně demonstrovány ty překladové transformace, které byly z našeho pohledu aktuální.

Třetí část tvoří samotný překlad vybrané části webových stránek. Při překladu použijeme několik slovníků, a to jak česko-ruské, tak i výkladové, a pokusíme se přeložit text na základě znalostí metod překladu. Vzhledem ke skutečnosti, že rozsah bakalářské práce je limitován, budou přeloženy pouze úvodní stránka a tyto následující odkazy: „O městě“, „historie města“, historie erbu“.

V závěru zhodnotíme přínos naší práce a možné uplatnění překladu praxi. Práce zahrnuje jednu přílohu a tou je grafická podoba přeložených webových stránek.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. ZÁMĚR A VOLBA TEXTU K PŘEKLADU

Před vlastním teoreticko-metodologickým základem bakalářské práce se zdá vhodné se zmínit, jaký je záměr práce. K překladu jsme si vybrali webové stránky města Plzně, které jsou dostupné na webové adrese <http://www.plzen.eu/>. Vytvoření webových stránek v ruské verzi by mohlo pomoci ruské diaspoře přebývající v regionu západních Čech a všem rusky mluvícím turistům, kteří do našeho regionu každoročně přijíždějí. Účelem vytvoření webových stránek je také podpora mezinárodní spolupráce v oblasti kultury, umění a sportu. V neposlední řadě se domníváme, že ruská verze webových stránek by mohla zvýšit příliv turistů z rusky mluvících zemí do města Plzně. Výběr tématu této práce ovlivnil také fakt, že mě problematika teorie překladu velmi zajímá.

V další fázi jsme kontaktovali příslušný odbor magistrátu, který spravuje městské stránky, abychom jim tento záměr sdělili a nabídli jim spolupráci. Dle pana ředitele Ing. Lud'ka Šantory by o projekt v podobném duchu byl do budoucna zájem. Konzultace s pracovníky oddělení Správy informačních technologií nás přiměla uvažovat nad výběrem jednotlivých kategorií serveru s největší návštěvností, které by tak bylo vhodné přeložit nejen do ruštiny. Navržená verze webových stránek v ruštině by mohla sloužit jako vzor pro další jazykové mutace.

2. PRŮZKUM LITERATURY A ZDROJŮ INFORMACÍ

Za nejdůležitější krok považujeme nastudování odborné literatury týkající se odborného překladu, díky kterému zdokonalím své překladatelské schopnosti. Při samotném překladu budou použity jak tištěné, tak on-line slovníky. Pro překlad nových a problémových výrazů budeme používat Česko- ruský slovník, jehož autorem je Petr Dvořáček. Jedná se o nejspolehlivější zdroj nové ruštiny. Autor zde uvádí ekvivalenty k českým výrazům, např. LOGO, REPASE, ZAVINÁČ, aj. Tyto ekvivalenty však neznamenají jediná možná řešení, pouze ta nejzajímavější. Při překladu webových stránek očekáváme, že pro překlad neologismů, které běžné slovníky nemusí obsahovat, nám právě tato publikace bude praktickou pomůckou.

Řadu důležitých a zajímavých informací lze nalézt pomocí internetu. Uvádíme zde některé internetové adresy, kde lze načerpat řadu poznatků.

<http://www.russiatourism.ru/>

Jedná se o oficiální stránky Federální agentury pro cestovní ruch Ruska. Uvedené webové stránky nabízejí možnost analyzovat zájem ruských občanů o pobyt v České republice. V naší práci se, mimo jiné, snažíme poukázat na faktory ovlivňující návštěvnost ruských občanů do České republiky. Stránky jsou kromě zajímavých informací z oblasti cestovního ruchu i velkým zdrojem statistických dat, které budou zahrnuty do bakalářské práce. Např. se zde dá zjistit, kolik ruských turistů přijede do České Republiky každý rok, kolik Rusů vycestuje do České Republiky na služební cesty, apod.

<http://www.jakpsatweb.cz/jak-psat.html>

V tomto článku popisuje autor několik zásad, jak psát správně web. Uvádí zde, čemu je lépe se při psaní webu vyvarovat a naopak na co se nemá zapomenout, přičemž svou pozornost zaměřuje na psychologii čtenáře. Ačkoliv v naší práci nebudeme navrhovat zcela nové webové stránky, domníváme se, že některé zde uvedené typy nám mohou pomoci vyvarovat se běžných chyb při návrhu struktury webových stránek v ruském jazyce.

<http://www.praguewelcome.cz>, <http://www.karlovyvary.cz>,

<http://www.marianskelazne.cz/>, <http://www.olomouc.eu>, <http://www.brno.eu>

Důležitým zdrojem informací pro nás byly i webové stránky ostatních velkých měst naší republiky.

3. PRŮZKUM A ANALÝZA STÁVAJÍCÍHO STAVU

Oficiální webové stránky města Plzně, dostupné na www.plzen.eu, mají své informace přeloženy do anglického a německého jazyka. Naproti tomu Praha a ostatní univerzitní města, jako jsou Brno, Olomouc a Ostrava, uvádějí informace o svém městě i v jiných jazykových mutacích než jen v angličtině a němčině. Podíváme-li se na oficiální webové stránky města Karlovy Vary a města Mariánské lázně, zjistíme, že informace v nich uvedené jsou rozděleny na část pro turisty a část pro občany. Turistický web nabízí spoustu informací o celém městě a jeho okolí nejen v českém jazyce ale i v jazyce anglickém, ruském a německém. Po kliknutí na příslušnou ikonku se automaticky stránka přeloží do odpovídajícího jazyka. Nejedná se o plný překlad všech informací, pouze těch

definovaných. Naproti tomu web pro občany je pouze v češtině. Tento model nám připadá velmi přehledný.

Každoročně také do České republiky přijíždějí tisíce ruský mluvících turistů, kteří navštěvují naše města, poznávají naši kulturu a obdivují památky našich měst. Kromě Prahy je velmi oblíbenou destinací těchto turistů region Západní Čechy. Ruské i české cestovní kanceláře mají ve své nabídce Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Plzeň, přičemž Karlovy Vary i Mariánské Lázně mají své webové stránky přeloženy do ruštiny. Mělo by být samozřejmostí, aby i oficiální webové stránky města Plzně byly přeloženy, mimo jiné, i do jazyka ruského. Domníváme se, že webové stránky v jejich rodném jazyce by ruský mluvícím turistům pomohly lépe se zorientovat v celém regionu, samostatně najít ubytování či získat veškeré důležité informace o kulturních akcích, o muzeích a dalších pamětihodnostech našeho regionu.

Rostislav Vondruška, generální ředitel agentury CzechTourism, uvádí, že letos přijelo do České republiky rekordních 570 tisíc ruských turistů a meziroční nárůst ruských turistů dosáhl 37,5%.¹V následující tabulce uvádíme, jak roste zájem ruských turistů do naší země.

²*Srovnávací tabulka výjezdu ruských občanů do České republiky za rok 2009,2010,2011*

Účel cesty	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Celkem	291 737	376 648	469 092
Turistika	213 916	267 494	367 461
Služebně	15 084	16 854	13 473

Dalším významným faktem je skutečnost, že Plzeň se stala Evropským hlavním městem kultury 2015, a lze tedy očekávat příliv turistů z celého světa. Předpokládá se, že velkou skupinu budou tvořit ruský mluvící turisté. Dle statistiky pivovarů Prazdroj a Gambrinus, pivovarského muzea a historického podzemí vyplývá, že na jejich návštěvnosti se v roce 2011 významně podíleli právě turisté z Ruska. Tomáš Raboch z návštěvnického centra Pivovarského muzea a historického podzemí uvádí, že turisté z Ruska tvoří třetí nejpočetnější skupinu návštěvníků, hned po turistech z Německa a Tchaj-wanu.

¹<http://www.iolivier.cz/index.php?idoflevel=12&idofpage=1726&urlofbackpage=index.php%3F>

²*Показатели выезда российских граждан зарубеж за 2011 г., 2010 г., 2009 г.*

<<http://www.russiatourism.ru/rubriki/-1124140897/>> [citováno 3.března 2011] (vlastní překlad)

Návštěvnost ruských turistů Pivovarského muzea a historického podzemí³

Rok	2009	2010	2011
Celkem	5 641	6 485	8 611

Rádi bychom také zmínili, že v našem regionu žije nemalé procento rusky mluvících obyvatel. Dle průzkumu je ruská a ukrajinská diaspora žijící v Západních Čechách velice početná, ne každý z nich je však schopen v češtině plně komunikovat. Proto se domníváme, že webové stránky v ruském jazyce by jim nejen pomohly lépe se v regionu zorientovat, ale i být v centru dění všeho, co se v našem městě a regionu odehrává.

Mezi Českou Republikou a Ruskem roste zájem o obchodní spolupráci v průmyslové sféře. V Plzeňském regionu, díky takovému koncernu jako Škoda, našli svoje uplatnění i firmy s ruskojazyčným vedením. Proto do našeho regionu přijíždí na služební cesty mnoho ruskojazyčných businessmanů, které kromě obchodních jednání zajímá kultura ve městě. Na Západočeské univerzitě studují také rusky mluvící studenti, mnozí z nich přijíždí do České republiky poprvé. Webové stránky v jejich rodném jazyce, by jim přinesly velkou pomoc, pomohly rychleji se zorientovat ve městě a získat nezbytné informace jak o městských úřadech, tak i důležitých kulturních událostech ve městě.

V důsledku výše zmíněných skutečností jsme dospěli k závěru, že by bylo vhodné, aby Plzeň jako Evropské hlavní město kultury měla své webové stránky přeloženy kromě anglického a německého jazyka, také do jazyka ruského.

4. NÁVRH ALTERNATIV ŘEŠENÍ ROZSAHU PŘEKladu

Pro názornost si ještě předchozí kapitolu shrneme do následujících bodů:

- Oficiální webové stránky města Plzně ruskou verzi nemají,
- Plzeň se stala Evropským hlavním městem kultury 2015,
- existuje zájem ze strany magistrátu o jazykové mutace oficiálních webových stránek

Ve snaze reagovat na současnou situaci, předkládáme tři možné varianty rozsahu překladu. U všech třech variant bude přeložena úvodní strana oficiálních webových stránek.

³ Pozn. překl. tyto údaje poskytl Plzeňský Prazdroj a.s., oddělení Tourism&Heritage

1. Ekonomická varianta

V této variantě, kterou jsme označili jako ekonomickou, navrhujeme převést pouze základní informace. Jako např. všechno o městě, životě v regionu, kultuře, ubytování, historii města a památkách regionu. Tato varianta by byla vhodná zejména pro projíždějící turisty, kteří by zde našli základní informace. Domníváme se, že tato varianta je z ekonomického hlediska ideální.

2. Rozšířená varianta

Tato varianta předkládá podrobnější informace. Například zde bude možnost se dozvědět, jak žijí lidé v regionu a co nového se děje ve městě. Navrhujeme přeložit také aktuality a informace o městských úřadech, informace o nových pracovních místech, dopravě, apod. Z pohledu ekonomického bude tato varianta finančně náročnější. Podíváme-li se na to ale i z jiného úhlu pohledu, informace obsažené v této variantě by byly nejen velkou pomocí ruským turistům, ale taktéž značným přínosem zejména pro stále rusky hovořící obyvatele.

3. Varianta komplexní

V poslední uvedené variantě navrhujeme přeložit všechny informace. Na rozdíl od předcházejících variant je otázkou, zda by tyto informace našly své uživatele.

V souvislosti s výše uvedeným můžeme konstatovat, že varianta č.2, tedy rozšířená verze, představuje nejideálnější variantu překladu oficiálních webových stránek města Plzně. A to jak po stránce ekonomické, tak i z hlediska množství informací, které mohou být potřebné pro rusky mluvící turisty i pro ruskou a ukrajinskou diasporu, žijící a pracující v našem regionu.

5. PŘEKLAD

Obecně platí, že je překlad známý jako proces převodu výchozího jazyka do jazyka cílového. Nicméně překlad není pouze proces nahrazování jednoho výrazu jiným, ale jedná se zde především o celkové pochopení textu. Oldřich Man ve svém příspěvku Otázky ekvivalence v odborném překladu uvádí: „Překlad má vyjádřit informaci výchozího jazyka jazykovými prostředky vlastními cílovému jazyku tak, aby byla stejně srozumitelná

příjemci překladu, jako byla srozumitelná příjemci originálu a aby byla ve všech rovinách ekvivalentní.“⁴ Podle Dušana Žváčka⁵ celý proces začíná v mysli překladatele. Aby překladatel porozuměl textu, provádí všestrannou analýzu výchozího textu a zjišťuje jaké metody a postupy překladu zvolit, aby výsledná formulace překladu nejlépe odpovídala textu originálu. Toho lze dosáhnout za předpokladu, že překladatel ovládá jak cílový, tak výchozí jazyk, dále prokáže-li znalost reálií cizího prostředí uměleckého díla nebo základy daného vědního oboru. Samozřejmostí je také znalost překladatelských metod a postupů a jejich správné využití v praxi. V překladatelství se užívá mnoho různých metod, technik a postupů, které jsou dostupné jako řešení problémů, které při procesu překládání vznikají. Cílem těchto metod a postupů je dosáhnout maximální ekvivalence.

5.1. PŘEKLADATELSKÉ METODY

D. Žváček⁶ rozdělil překladatelské metody na překlad slova, překlad větného spojení a překlad věty.

5.1.1. Překlad slova

Většině slov v jednom jazyce odpovídají slova blízká významem v jazyce druhém. Vydělují se však dva typy slov.

1. Ekvivalenty

Slova, která plně odpovídají slovům v druhém jazyce. Těchto slov je ohraničené množství. Do této skupiny patří především osobní jména, názvy měsíců, dnů, ročních období a někdy i vědecká terminologie – savci, názvy zemí apod.

2. Mnohoznačná slova

Jednomu slovu v jazyce originálu může odpovídat několik slov s různými významy v jazyce cílovém. Tento typ shody se označuje jako variantní. Vhodný výběr slova pak závisí na kontextu, vrstvě jazyka, nebo stylu autora, tak aby se co nejvíce blížil originálu. Do této skupiny patří většina slov.

⁴ Man, O. *Otázky ekvivalence v odborném překladu*, Bratislava 1976, s.46

⁵ Žváček, D. *Kapitoly z teorie překladu I* (Odborný překlad), Olomouc 1995, s.8

⁶ Žváček, D. *Úvod do teorie překladu*, Olomouc 1998, s. 13 -16

Bezekvivalentní lexikum

Osobitou skupinu tvoří mnohá slova výchozího jazyka, která nemají v cílovém jazyce ekvivalent vůbec. Zde můžeme zařadit zejména neologismy, dále slova, která vyjadřují určitou realii, méně známá jména a názvy atd. Příkladem takového lexika z ruštiny jsou např. slova *хохлома*, *самовар*, *борщ*. Tyto specifické prvky národní kultury, které se nevyskytují v jiných kulturách, můžeme přeložit pomocí následujících postupů: transliteraci a transkripci, kalkování a opisný překlad slov.

5.1.2. Překlad slovního spojení

1. Překlad volných slovních spojení

Při překladu volných slovních spojení hraje podstatnou roli překlad jeho složek. Jako celek se skládá z překladu všech složek, při čemž se ovšem zvažuje vztah těchto elementů jeden k druhému. Při tom si každý z nich zachovává svůj význam. Při překladu volných slovních spojení z ruštiny do češtiny a naopak se nejčastěji uplatňují transpozice (záměna slovních druhů) a překlad ruského víceslovného termínu českým jednoslovným termínem nebo naopak parní lokomotiva – *паравод*.

2. Překlad ustálených slovních spojení (frazologismů)

Charakteristickým znakem frazémů je to, že jejich význam se neshoduje s významem jejich jednotlivých částí. Překladatel nepřekládá slovo od slova, ale musí přeložit celkový význam frazeologismu a najít odpovídající ustálené spojení v cílovém jazyce.

Pro překlad frazeologismů se užívá těchto metod:

Použití frazeologického ekvivalentu

absolutního - např. *горькая правда* - hořká pravda, *быть при деньгах* - být při penězích nebo

částečného - např. *уйти с носом* - odejít s dlouhým nosem či *владеет собой* – mít nad sebou kontrolu.

Použití frazeologické analogie

Jedná se o frazém, u kterého je zachován smysl, ale jeho motivace je jiná - např. *клевать носом* - tlouci špačky.

Kalkování

Tato metoda v ruském jazyce vznikla vlivem doslovného překladu cizojazyčného frazeologismu. V současné době se například hodně užívá ruská frazeologická jednotka *борьба за жизнь*, která vznikla kalkováním frazeologické jednotky *struggle for live*. Tato anglická frazeologická jednotka byla přeložena po částech: *struggle – борьба, for – за, life – жизнь*.

Překlad opisem

Je zachován smysl frazeologismu, je však předán volným slovním spojením. Překladatel je takovýto postup nucen použít zejména při překladu specifických národních frazeologismů. Například český frazeologismus:

„Dopadnout jako sedláci u Chlumce“, což znamená dopadnout špatně. Tento frazeologismus je spojen s povstáním sedláků v roce 1775, které bylo potlačeno.

Co se týče ruského jazyka je to například:

„Собаку съестъ в чем“, Tento frazeologismus nemá nic společného s jedním psa, ale znamená to získat velkou zkušenost či zmoudřet.

Další příklad je anglický frazeologismus.

„Dine with Duke Humfrey“, doslovně obědvat s vévodou Humfreyem, smysl frazeologismu je však „zůstat bez oběda“.

5.1.3. Překlad věty

Při překladu do jazyka, který nemá stejnou gramatickou stavbu jako jazyk originálu, dochází k určitým posunům. Při těchto posunech může dojít k určitým ztrátám, které by měl překladatel kompenzovat. Proces překladu vět je úzce spjat s dosaženým stupněm ekvivalence.

1. Pokud se výrazové prostředky výchozího a cílového jazyka shodují na všech úrovních, tzn. jak formou, tak i obsahem, pak překladatel uplatňuje doslovný překlad.
2. Pokud se ale výrazové prostředky výchozího a cílového jazyka liší a zároveň se neshoduje chápání mimojazykového kontextu, pak by doslovný překlad byl zkreslený. V takovém případě překladatel musí najít funkční ekvivalent. Funkční ekvivalenty jsou konstrukční jednotky překladu (jazykové prostředky), které v rámci daného kontextu

plní stejné funkce, jako prostředky originálu a v celku dají překladu stejnou smyslovou, estetickou a emocionální funkčnost, jakou lze nalézt v originále. K dosažení funkční ekvivalence se využívá specifických překladatelských postupů jako transformace, modulace, substituce, kompenzace apod.

6. PŘEKLADOVÉ POSTUPY (TRANSFORMACE)

Protože překladatelský proces má své metody a postupy, byla tato pravidla formována do překladových transformací. Následující kapitola popisuje různé překladatelské postupy a je rozdělena do několika částí, v závislosti na tom, zda se jedná o lexikální, gramatické či lexikálně-gramatické překladové transformace. „Překladovou transformací rozumíme operaci, při níž se překládaná jednotka výchozího jazyka změní v cílovém jazyce ve formálně jinou, tzn. ve svůj transform, při zachování obecného invariantního obsahu.“⁷

Kanadští autoři Vinay a Darbelnet⁸ uvádějí následujících sedm základních postupů v procesu překladu, od nejjednoduššího po nejsložitější: transkripce, transliterace, kalk, substituce, transpozice, modulace, ekvivalence a adaptace. Jinou klasifikaci zastává například E. Vysloužilová⁹, která překladatelské transformace člení do tří skupin: lexikální, gramatické a lexikálně-gramatické.

6.1. LEXIKÁLNÍ TRANSFORMACE

Podle Dušana Žváčka jde o transformaci, kterou používáme v případech, je-li překládaná lexikální jednotka zaměněna jednotkou s rozdílným sémantickým významem. Rozsah významu lexikální jednotky je úzce spojen s valencí slova, tzn., že jsou slova používána v jiném spojení ve výchozím jazyku, než je tomu u jazyka cílového.

6.1.1. Transkripce

Transkripcí rozumíme fonetický přepis slova z jazyka originálu do jazyka překladu. Pro tuto metodu se používá mezinárodní fonetická abeceda (International Phonetic Alphabet) nebo znaky abecedy, které používá daný jazyk – v našem případě

⁷ Man, O. Antologie teorie odborného překladu: *Otázky ekvivalence v odborném překladu*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2007, s. 176

⁸ Knittlová, D.: *Teorie překladu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1995, s.9

⁹ Vysloužilová, E. *Cvičebnice pro rusisty I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002, s.12

latinka/azbuka. Překlad pomocí transkripce se nejčastěji využívá u vlastních jmen, oslovení a geografických názvů.

6.1.2. Transliterace

Transliterace je přepis slova z jazyka originálu do jazyka překladu na základě grafické podoby.

Např. *anglické slovo adress, které do ruštiny transliterujeme jako adpecc.*

6.1.3. Transplantace

Je proces, při kterém během překladu nedochází k žádným změnám mezi jednotkami originálu a překladu. Překládaná jednotka je při překladu použita ve stejném tvaru jako v textu originálu.

6.1.4. Kalkování

Doslovný překlad morfému původní lexikální jednotky. Rozlišují se kalky gramatické, kde každý morfém zdrojového jazyka je přeložen morfémem cílového jazyka a kalky částečné, kde jsou přeloženy jen některé morfémy a alespoň jeden morfém pochází z cílového jazyka.

небоскреб –mrakodrap–skyscraper

6.1.5. Modulace

Záměna slova nebo slovního spojení, jehož význam lze logicky vyvodit z významu ve výchozím jazyce.

Například věty „Я не могу больше.“ můžete přeložit jako: „Jsem unavená.“

„Ему хочется спать.“ přeložíme jako: „Chce spát“

6.1.6. Lexikálně sémantické záměny

Zde rozlišujeme dva protichůdné procesy:

Generalizace - záměna slova nebo slovního spojení s užším významem ve výchozím jazyce slovem nebo slovním spojením s širším významem v jazyce cílovém.

Konkretizace - záměna slova nebo slovního spojení s širším nebo obecnějším významem ve výchozím jazyce, slovem nebo slovním spojením s užším nebo konkrétnějším významem v cílovém jazyce.

Příkladem konkretizace může být sloveso „jezdit“, které můžeme do ruštiny přeložit jako „ездит, кататься, двигаться, ходить“. Naopak generalizace bude, jestliže výše uvedená slovesa nahradíme obecným slovesem „jezdit“.

6.2. GRAMATICKÉ TRANSFORMACE

„Gramatická transformace je taková operace, při níž se určitá věta změní v jinou, tzn. ve svůj transform, a to při zachování stejné lexikální náplně.“¹⁰ Při použití této metody se mění pouze mluvnická kategorie u cílové jednotky. Lexikální náplň a obecný smysl informace, které je společný jak pro jednotku výchozí, tak i pro tu cílovou, se nemění.

6.2.1. Interpoziční slovosled

Na rozdíl od češtiny má ruština pořádek slov ve větě poněkud volnější. K tomuto faktu je nutno přihlídnout i při samotném překladu. V případě, že je závislý člen umístěn mezi částmi členu řídicího, jedná se dle Hrdličky¹¹ o tzv. interpoziční slovosled (obmykání).

*Приход в регион инвестора - Прíchод инвестора до regionu*¹²

6.2.2. Syntaktická komprese

Zhuštění ve formální rovině, např. přechodníky přeložíme vedlejší větou. Tato metoda se používá zejména při překladu textu z ruského jazyka do českého.

6.2.3. Záměna gramatických kategorií

Jedná se hlavně o záměny pádu, čísla, způsobu, času a vidu.

6.2.4. Záměna slovních druhů – transpozice

Patří k nejčastějším gramatickým záměnám a vyvolána může být např. neexistence téhož slovního druhu v překládaném jazyce či různými formami spojitelnosti slov. Existují tyto typy transpozice:

Pronominalizace – záměna zájmenem

Nominalizace – záměna jménem

Verbalizace – záměna slovesem

¹⁰ Žváček, D. *Kapitoly z teorie překladu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1995, s.27

¹¹ Hrdlička, M. *Odborný text a jeho translace*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2007, s.65-72

¹²<http://www.ukrajnistika.upol.cz/Docs/Teorie%20překladu.htm>

6.2.5. Záměna větných členů

Např. záměna neshodného přívlastku v ruštině přívlastkem shodným v češtině.

Дом соседя – sousedův dům

6.2.6. Záměny multiverbizačního (víceslovného) pojmenování univerbizačním (jednoslovným) a naopak

Při překladu se můžeme setkat se situací, kdy musíme víceslovné pojmenování nahradit jednoslovným nebo naopak. Tento fakt je dán systémovými rozdíly mezi českým a ruským jazykem.¹³

Вести борьбу – bojovat

6.3. LEXIKÁLNĚ – GRAMATICKÉ TRANSFORMACE

Při použití lexikálně-gramatických transformací se mění slovní zásoba i syntaktické struktury ve větě.

6.3.1. Antonymický překlad

Je překlad kladné větné konstrukce zápornou a naopak tak, aby se dodržel úzus cílového jazyka.

Я вам серьезно говорю – nežertuji

6.3.2. Rozšíření informačního základu

Tato forma transformace se často užívá u reálií, které čtenář nezná. Překladatel k nim připiše náповědu, tzn. že blíže identifikuje danou reálii.

6.3.3. Opisný překlad

Nebo také vysvětlující překlad, vysvětluje lexikální jednotky výchozího jazyka prostřednictvím vysvětlení v podobě slov nebo věty, které vyjasní jejich podstatu a rysy.

6.3.4. Kompenzace

Pokud pro překladovou jednotku v cílovém jazyce neexistuje ekvivalent, můžeme ji v překladu vynechat (není-li nositelem důležité informace) nebo ji kompenzovat, t.z.

¹³ E. Vysloužilová, *Cvičebnice pro rusisty I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002, s.15

vynechat na určitém místě a nahradit ji na jiném místě. Je to způsob překladu, který slouží především k reprodukci čistě jazykových zvláštností originálního jazyka, jako jsou dialektizmy, slovní hříčky aj.

6.3.5. Celkové přehodnocení

Je spojeno s překladem frazeologizmů a ustálených spojení, přičemž význam frazeologizmu ve výchozím jazyce se blíží nebo odpovídá významu frazeologizmu v jazyce cílovém.

Jako příklad si uvedeme známý ruský frazeologismus Качать права – trvat si na svém.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

1. KOMENTÁŘ K PŘEKLADU

1.1. OBSAH PŘEKLÁDANÉHO MATERIÁLU

Jak už bylo na začátku práce zmiňováno, texty, které byly v bakalářské práci zvoleny pro překlad, byly vybrány z oficiálního webu města Plzně. Z hlediska formálního jsou webové stránky rozděleny do tří základních oblastí. Geografie, demografie, symboly města, představitelé města, historie aj., popisují oblast s názvem „O městě“. Řešení životních situací, úřední hodiny, nová pracovní místa apod. najdeme v části s názvem „Život v Plzni“. Poslední část „Užij si Plzeň“ nám předkládá kulturní, sportovní i jiné vyžití ve městě. Přeložena je úvodní stránka a část, týkající se historie města.

Úvodní stránka zahrnuje několik odkazů. V horní části jsou to odkazy, kopírující tři základní oblasti, popsané výše. Kromě toho zahrnuje několik dalších odkazů, řazených pod sebou po okrajích stránek nebo umístěných v dolní části. Tyto odkazy zůstávají při rozkliknutí na dalších stránkách. Uprostřed úvodní stránky je dynamický odkaz „Aktuality“, který informuje o připravovaných nebo proběhlých akcích a jiných zajímavostech pro veřejnost. Je zde několik úvodů k článkům, na jejichž celé znění může čtenář přejít pomocí odkazu.

Z úvodní stránky jsme vybrali odkaz „O městě“. Stránka začíná krátkým článkem o našem městě a dále obsahuje šest pododkazů, ze kterých jsme pro překlad zvolili dva z nich. Dalším přeloženým textem je odkaz „Historie erbu“. Jedná se o souvislý text popisující vznik plzeňského erbu až po jeho konečnou podobu. Poslední odkaz je „O historii města“. Je zde přeložen úvodní článek – Po stopách historie města, dále je přeložen chronologický přehled důležitých historických událostí, řazený po jednotlivých stoletích. Většina článků je doprovázena barevnými obrázky a fotografiemi. Tyto prostředky mají nejen upoutat pozornost čtenáře, ale také mu přiblížit odkaz doby.

Pro účely naší práce budou texty vybraných odkazů převedeny do předepsaného formátu bez doprovodných fotografií a obrázků a následně přeloženy z českého jazyka do jazyka ruského. Grafická podoba webové stránek bude součástí přílohy.

1.2. KOMENTÁŘ - ŘEŠENÍ PŘEKLADU

Při procesu překládání jsme použili některé překladatelské transformace, které jsou pro přehlednost zpracovány v tabulkách a uvedeny níže v příslušných podkapitolách. Tabulky nezahrnují veškeré překládané termíny, obsahují pouze některé z nich. Slovní

zásobu jsme čerpali jak z tištěných slovníků, tak i z internetových slovníků. Pro překlad problémových termínů jsme využívali také různé internetové prohlížeče a portály. Veškeré použité zdroje jsou součástí bibliografie, uvedeny v kapitole „Seznam použité literatury“.

V části popisující použité lexikální transformace, klademe důraz na překlad historických památek a jmen historických osobností. Vyskytuje se zde hodně lexikálních jednotek, které jsme přepisovali pomocí transkripce. Další použitou metodou byla transliterace a kalkování. Osobitou skupinu tvoří názvy měst a památek, které mají v ruštině své přímé ekvivalenty. Gramatické transformace jsou popsány v další části. Využívali jsme syntaktickou dekompresi, interpoziční slovoed. Velmi často jsme se setkali se záměnou gramatických kategorií, dále také s multiverbizací a univerbizací. Využívali jsme i záměnu slovních druhů, nejčastěji verbalizaci a záměnu větných členů. Poslední popisovanou skupinu tvoří gramaticko – lexikální transformace. Zde jsme využívali metodu rozšíření informačního základu, opisný překlad nebo celkové přehodnocení. V závěru této části se zaměříme na některé problémy, se kterými jsme se v procesu překládání setkali.

2. PŘEKLADOVÉ TRANSFORMACE

2.1. LEXIKÁLNÍ TRANSFORMACE

Při překladu jsme využívali následující lexikální transformace:

Transkripce

Touto metodou jsme překládali vlastní jména historických osobností a některé geografické názvy (názvy měst, řek), městských částí, obcí a ulic. Pro dodržení pravidel transkripce byly využity internetové stránky

Vlastní jména historických osobností	
Václav II	<i>Вацлав II</i>
Rudolf II	<i>Рудольф II</i>
Mansfeld	<i>Мансфельд</i>
Jakub Auguston	<i>Якуб Августон</i>
Kristian Widmann	<i>Кристиан Видман</i>
Sv. Vojtěch	<i>Св.Войтех</i>

Sv. Jiří	<i>Св.Йиржи</i>
Jan Lucemburský	<i>Ян Люксембургский</i>
Jiří z Poděbrad	<i>Йиржи из Подебрад</i>
Řehoř XIII	<i>Ржегорж XIII</i>

Geografické názvy	
Plzeň	<i>Пльзень</i>
Cheb	<i>Хеб</i>

Transliterace

Tato metoda byla nejčastěji využívána pro překlad některých geografických názvů (názvy měst, řek), městských částí, obcí a ulic.

Geografické názvy	
Radbúza, Mže, Úhlava, Úslava	<i>Радбуза, Мже, Углава, Услава</i>
Červený Hrádek	<i>Червены Градек</i>
Vinice	<i>Винице</i>
Božkov	<i>Божков</i>
Radobčice	<i>Радобичице</i>
Černice	<i>Чернице</i>
Bolevec	<i>Болевец</i>

Gastronomie	<i>Гастрономия</i>
Granty a dotace	<i>Гранты и дотации</i>
Alois Nebel	<i>Алоис Небел</i>
Multimedia	<i>Мультимедиа</i>
Šmoulové	<i>Шмоулове</i>
Raabizace	<i>Раабизация</i>
na Mikulášském	<i>на Микулашском</i>

Případy, kde jsme nepoužívaly metody transliterace u geografických názvů a vlastních jmen, protože mají své ruské přímé ekvivalenty

Vídeň	<i>Вена</i>
Norimberg	<i>Нюрнберг</i>
Kostel P. Marie	<i>КостелДевыМарии</i>
Kostel Sv. Bartoloměje	<i>Костелсв. Варфоломея</i>

Transplantace

Transplantace byla využita ve třech případech. A to při překladu latinského názvu „In hoc signo vinces” (v tomto znamení zvítězíš), při překladu anglického termínu „online“ a dále při překladu geografického názvu „Place de la Motte“.

Kalkování

Tento postup nebyl při překládání textů použit příliš často, jednalo se například o překlad slov:

Trojverší	<i>Троегорие</i>
Vědecké stezky	<i>Научные дорожки</i>

2.2. GRAMATICKÉ TRANSFORMACE

Interpoziční slovosed

plzeňští měli již před rokem 1433	<i>у жителей города Пльзня уже до 1433 года было</i>
Počátek plzeňského erbu tedy tvořil	<i>следовательно, в начале на пльзеньском гербе был</i>
k rozšíření erbu došlo krátce po roce 1433, když římský císař Zikmund Lucemburský	<i>вскоре, в 1433 году, когда римский император Зигмунд Люксембурнский, в качестве расширения герба...</i>
1295: založeno z příkazu krále Václava II. lokátorem Jindřichem město nazvané Nová Plzeň	<i>1295:по приказу короля Вацлава II. Локатором Йиндржихом был основан город, называемый Новый Пльзень</i>

Syntaktická komprese

kliknutím zobrazíte další informace	<i>нажав на картинку вы получите более детальную информацию</i>
-------------------------------------	---

Záměna gramatických kategorií

Při této gramatické transformaci jsme zaměňovali následující mluvnické kategorie: osobu, číslo a rod.

Z m ě n a o s o b y	
Prohlášeno	<i>Провозглашают</i>
Z m ě n a č í s l a	
První zpráva	<i>Первые сведения</i>
praktické informace	<i>полезная информация</i>
300 lidí	<i>300 человек</i>
Vyzýval je k dalšímu pevnému postoji	<i>призвал их к дальнейшим определенным устоям</i>
Z m ě n a r o d u	
Město Plzeň	<i>Город Пльзень</i>
Západočeská univerzita	<i>Западночешский университет</i>
Úřad	<i>Учреждение</i>
Městská rada	<i>Городский совет</i>
Poměr (vztah) Čechů	<i>Отношение Чехов</i>
Elektrická dráha	<i>Слектрический путь</i>
Důkaz vítězství	<i>Доказательство победы</i>
Z m ě n a p á d u	
Výzkumy prokázaly	<i>из исследований выяснилось</i>
Na Bolevci	<i>В Белевце</i>
Proti většině českého národa	<i>В отличие от большинства чешского народа</i>
Na důkaz vítězství	<i>Как доказательство победы</i>
Od počátku	<i>Сначала</i>
tvořil plzeňský znak	<i>на изображении пльзеньского знака</i>
Užij si Plzeň	<i>Наслаждайте Пльзеном</i>

Záměna slovních druhů

V e r b a l i z a c e	
kliknutím zobrazíte	<i>нажмите на картинку чтобы увеличить ее</i>
město s vazbami na	<i>город поддерживает отношения с</i>
střelba do dětí	<i>стреляли в детей</i>
N o m i n a l i z a c e	
partnerská města	<i>города партнеры</i>
P ř e d l o ž k y, s p o j k y	
...o Plzni..., ale	<i>...о Пльзене, так и...</i>

Záměna větných členů

Zasedací místnost	<i>Зал заседаний</i>
mohutný rozvoj města	<i>Город очень хорошо развивается</i>
Plzeňská rodačka	<i>Уроженкагорода Пльзня</i>
Evropské hlavní město kultury	<i>Культурная столица Европы</i>

Záměny multiverbizačního pojmenování univerbizačním a naopak

U n i v e r b i z a c e	
Cestovní ruch	<i>Туризм</i>
Hlavní město	<i>Столица</i>
Publicistický pořad	<i>Публицистика</i>
Úřady městských obvodů	<i>Государственные учреждения</i>
M u l t i v e r b i z a c e	
Koželužna	<i>Кожевенный завод</i>
městská rada se usnesla	<i>Городский совет принял решение</i>
radniční listy	<i>Документы выдаваемые мэрией</i>
Jízdní řád	<i>Расписание городского транспорта</i>
na dosavadní štít	<i>На существовавший до сих пор щит</i>
Od počátku	<i>С самого начала</i>

Pravice	<i>Правая рука</i>
Vize	<i>Дальнейшие планы</i>
Rozhodli se investovat	<i>Приняли решение инвестировать</i>
Aktuality	<i>Актуальные события</i>
multimediální prvky	<i>Мультимедийные средства массовой информации</i>
Sportovní areály	<i>Спортивные и рекреационные территории</i>
Střelkyně	<i>Спорсменка по стрельбе</i>
Ubytování	<i>Размещения в гостиницах</i>
Rozhledny	<i>Смотровые площадки</i>

2.3. LEXIKÁLNĚ GRAMATICKÉ TRANSFORMACE

Rozšíření informačního základu

o jejích vizích	<i>О его дальнейших планах</i>
Pracovní místa	<i>Новые рабочие места</i>
nemocnice na Borech	<i>Больница в районе Боры</i>

Opisný překlad

Plzeňané	<i>Жители города Пльзень</i>
Turistická nej	<i>Наилучшие туристические места</i>

Celkové přehodnocení

Plzeň v kostce	<i>Коротко о Пльзене</i>
----------------	--------------------------

3. OBTÍŽNÉ PASÁŽE V PROCESU PŘEKLÁDÁNÍ

Absence českých písmen „ř“ a „h v ruském jazyce
Problém, se kterým jsme se často setkávali u transkripce. Při překladu jsme tedy chybějící písmena transkribovali pomocí stanovených pravidel – ř = ржрш, <i>Papež Řehoř XIII</i>

<p>České písmeno h v ruském jazyce neexistuje, při překladu může znít jako г nebo х</p> <p><i>Hradiště – Градиште</i></p>
<p>Vlastní jméno nebo slovo cizího původu s počátečním písmenem W</p>
<p>Podle stanovených pravidel se v ruštině píše уи, např. Oskar Wild – ОскарУальд.</p> <p>Ale vzhledem k tomu, že překládané jméno je německého původu, zůstala transliterace latinská.</p> <p><i>Kristian Widman – Кристиан Видман</i></p>
<p>Nedostatky v původním textu</p>
<p>Ve výchozím textu se vyskytly překlepy či chybějící slova apod. Tyto byly v původním textu zachovány, ale v překladu upraveny.</p> <p><i>Otevřená nová budova divadla, dnes J.K.Tyla</i></p> <p><i>Открыто новое здание театра, сегодня театр Й.К.Тыла</i></p>
<p>Překlad zkratk</p>
<p>El.úřední deska MMP jsme přeložili jako <i>Эл. информационное табло МГП</i></p>
<p>Jízdní řády MHD jsme přeložili jako <i>расписание городского транспорта</i></p>

III. PŘEKLAD WEBOVÝCH STRÁNEK

PLZEŇ - EVROPSKÉ HLAVNÍ MĚSTO KULTURY 2015

Oficiální informační server města Plzně

Tradiční akce – „Jazz bez hranic“ (29.10.- 13.11.) – 6-týMezinárodní festival

O městě

Geografie, demografie, symboly města, představitelé města, historie,
Osobnosti, mezinárodní vztahy, projekty města, Plzeň bez bariér,
Multimédia, mapy...

Život v Plzni

Řešení životních situací, online objednání, úřední hodiny, podatelna,
nová pracovní místa, magistrát, el. úřední deska, orgány města,
veřejné zakázky, doprava, press....

Užij si Plzeň

Katalog akcí, kultura, sport, volný čas, turistická nej, zajímavosti,
Příroda, ZOO a dinopark, rozhledny, naučné stezky, galérie, muzea,
Sportovní areály, pivovarnictví, kongresová turistika, ubytování, gastronomii...

O městě

Publicistický pořad

Symboly města

Plzeň bez bariér

Mapy

Projekty města

Představitelé města

Život v Plzni

Objednejte se online

El.úřední deska MMP

Volná pracovní místa

Vyříd'te si na úřadu

Jízdní řády MHD

Granty a dotace

Užij si Plzeň

Katalog akcí

ZOO a Dinopark

Plzeň pro děti

Pivovarnictví

Turistická nej

Ubytování

Aktuality

4.11 – Plzeňští studenti obdrželi ocenění od velvyslance Peru

Za přítomnosti velvyslance Peru, Mary Susan Landaveri Porturas, odpoledne ve velkém sále plzeňské radnice se zavázala.....pokračovat

4.11- 14. kongres zástupců města Plzeň

Program jednání zástupců města Plzně, ve čtvrtek 10.11.2011 v 9.00, v zasedací místnosti městské radnice.....pokračovat

2.11.- České dny v Limogese

V rámci tradičních českých veletrhů si budou moci hosté na náměstí města Place de la Motte vyzkoušet tradiční kulinářská jídla, např. jako.....pokračovat

2.11 – Primátor přijal úspěšnou sportovkyni Lenku Maruškovou

Olympijská medailistka z Atén, vítězka z Atén a rodačka z Plzně Lenka Marušková, přijala pozvání primátora Martina Baxe v plzeňském.....pokračovat

1.11 – Nová sezóna v Měšťanské besedě přinese řadu novinek

Spolu s bohatým kulturním programem, největší novinkou v Měšťanské besedě je, že kinosál bude vybaven novou digitální technologií. Pokračovat

1.11 – Workshop pro kreativní Plzeň

Fórum pro kreativní Plzeň si klade za cíl, zahájit debatu o roli kultury ve společnosti.

Pokračovat...

31.10 – Plzeň se připojila k projektu „Dům v srdci Evropy“

Městské úřady se rozhodly investovat 240.000 Kč na projekt „Dům v srdci Evropy“, který se skládá ze tří částí. Pokračovat.....

Listopad 2011

Tento týden

Šmoulové

Alois Nebel

Praktický lékař

Užitečné odkazy

Krizové řízení

Telefonní seznam magistrátu

Telefonní seznam ČR

Krajský úřad PK

Жízdní řády MHD

Plzeňská vstupenka

Multimédia

Virtuální prohlídky

Fotogalerie

Video

Plzeň v kostce

Radniční listy

Newsletter cestovního ruchu

eBook

Další webové stránky města

Plzeň 2015

Stránky kandidatury Plzně na prestižní titul „Evropské hlavní město kultury“ pro rok 2015.

Sociální služby města

Portál z oblasti rozvoje, podpory a zkvalitňování sociálních služeb města.

Bezpečné město

Stránky projektu bezpečné město s informacemi, týkající se bezpečnosti ve městě.

Mapový portál města Plzně

Mapový portál města, poskytující řadu mapových podkladů z různých tematických oblastí.

ПЛЪЗЕНЬ - КУЛЬТУРНАЯ СТОЛИЦА ЕВРОПЫ В 2015 ГОДУ

Официальный информационный сервер города Пльзень

Традиционные мероприятия – «Джаз без границ» (29.10 – 13.11) – 6-ой международный фестиваль

О городе

География, демография, символы города, представители города, история, выдающиеся личности, международные отношения, проекты города, Пльзень без барьеров, мультимедии, карты....

Жизнь в Пльзене

Решения жизненных ситуаций, заказы online, приемные часы, регистратура, новые рабочие места, муниципалитет, информационная доска, мерия города, государственные учреждения, общественные заказы, транспорт, пресс....

Наслаждайте Пльзеном

Каталог мероприятий, культура, спорт, свободное время, занимательные туристические места, интересные места, Пльзень детям, природа, зоопарк и динопарк, смотровые площадки, научные дорожки, галереи, музеи, спортивные зоны, пивоварение, конгрессовая туристика, размещения гостиниц, гастрономия....

О городе

Публицистика	карты
символы города	проекты города
Пльзень без барьеров	представители города

Жизнь в Пльзене

Запишитесь online	справочное бюро
Эл. информационное табло	МГП расписание городского транспорта
Новые рабочие места	Гранты и дотации

Наслаждайте Пльзеном

Каталог мероприятий	Пивоварение
Зоопарк и динопарк	Наилучшие туристические места
Пльзень детям	Размещение в гостиницах

Актуальные события

4.11 - Студенты города Пльзень получили премию из рук посла Перу

В присутствии посла Перу Марии Сюзаны Ландавери Портурас сегодня после обеда в торжественном зале пльзеньской ратуши осуществило....продолжить

4.11 – 14- ый съезд репрезентации города Пльзень

Программа переговоров репрезентации города Пльзень, в четверг 10.11.2011 с 9 часов, в зале заседаний городской ратуши.....продолжить

2.11 – чешские дни в Лимогесе

Гости смогут на традиционных чешских ярмарках на площади города Place de la Motte попробовать традиционные кулинарные блюда, например такие как.....продолжить

2.11 – Мэр принял успешную спортсменку Ленку Марушкову

Олимпийская медалистка из Афин, победительница Чемпионата мира и уроженка Пльзеня Ленка Марушкова приняла приглашение мэра Мартина Баксы на пльзеньский....продолжить

1.11 Новый сезон в Мещанской беседе принесет ряд новостей

Наряду с насыщенной культурной программой самой большой новостью в Мещанской беседе является освоение кинозала новой цифровой техникой.
продолжить.....

1.11 – Симпозиум форум для креативного Пльзеня

Форум для креативного Пльзеня ставит перед собой цель организовать дебаты о роли культуры в обществе. продолжить.....

31.10 – Пльзень присоединился к проекту «Дом в сердце Европы»

Власти города приняли решение инвестировать 240 тысяч крон в состоящий из трех частей проект «Дом в сердце Европы». продолжить

Другие web - страницы города

Пльзень 2015

Страница кандидатуры Пльзеня на престижный титул «Культурная столица Европы» на 2015 год

Социальные службы города

Портал в области развития, поддержки и качества социальных служб города

Безопасный город

Страницы проекта «Безопасный город» с информацией касающимися безопасности города.

Карты города Пльзеня

Портал карт города Пльзеня предлагает разные тематические карты

Ноябрь 2011

На этой неделе

Шмоулове

Алоис Небел

Лечащий врач

Полезные ссылки

Кризисное управление

Телефонный справочник мэрии города

Телефонный справочник ЧР

Расписание городского транспорта

Пльзеньский билет

Мультимедии

Виртуальные осмотры

Фотогалерея

Видео

Коротко о Пльзене

Newsletter о туризме

eBook

O městě poskytuje informace o Plzni, jejích symbolech, historii, ale i o jejích vizích. Jsou zde představeni představitelé města (primátor, náměstci, radní, zastupitelé) a jejich kompetence. Plzeň se představuje také jako město univerzitní s vazbami na zahraniční partnerská města. Najdete zde mapy i praktické informace pro handicapované (Plzeň bez bariér) a investory a také zajímavé multimediální prvky (virtuální prohlídky, fotogalerie, video, TV pořady, Radniční listy a newsletter o cestovním ruchu.

Mohlo by Vás zajímat

Turistika – cyklotrasy, tipy na výlety,

Turistické cíle a další

(kliknutím zobrazíte velký obrázek)

Interaktivní mapa MHD

v Plzni (kliknutím zobrazíte

mapovou aplikaci IPID)

Virtuální prohlídky vybraných lokalit města

(kliknutím zobrazíte aplikaci

Virtuální prohlídky)

Plzeň bez bariér - mapa bez

bariér (kliknutím zobrazíte

další informaci)

Historie města

(kliknutím zobrazíte další informace)

Příběh znaku města

(kliknutím zobrazíte další informace)

О городе здесь предоставляется информация о самом городе Пльзене, о его гербах, и дальнейших планах. Здесь представлены представители города (мэр, заместители, члены самоуправления и их компетенции. Пльзень представляется также как университетский город, университет поддерживает отношения с зарубежными городами партнерами. Здесь вы также найдете карты города и полезную информацию для инвалидов (Пльзень без преград), о инвесторах, а также интересные мультимедийные средства информации, виртуальные осмотры, фотогалереи, видео, ТВ-программы, документы выдаваемые мэрией и новостив области туризма.

Это может быть интересно:

Туризм – велотрассы,

советы куда отправится,

туристические направления и другое

(нажмите на картину чтобы

увеличить ее)

Интерактивная карта

городского общественного

транспорта в Пльзене

(нажмите на карту чтобы

открыть ее изображение IPID)

Виртуальные осмотры

выбранных районов города

(нажмите на изображение чтобы

открыть виртуальный осмотр)

Пльзень без барьеров – карта

без барьеров

(нажав на картину вы получите

более подробную информацию)

История города

(нажав на картину вы получите
Более подробную информацию)

История герба города

(нажав на картину вы получите
более подробную информацию)

Příběh znaku města

Plzeňští měli již před rokem 1433 ve znaku svého města chrtici. Již v 15. století lidé věřili, že chrtice vyjadřuje věrnost katolické církvi a českému králi. Počátek plzeňského erbu tedy tvořil červený štít a v něm stříbrná chrtice.

K rozšíření erbu došlo krátce po roce 1433, když římský císař Zikmund Lucemburský dal Plzeňským do znaku velblouda. Zlatý dvouhrbý velbloud v modrém poli měl připomínat jejich činy při neúspěšném obležení západočeské metropole husity. Nedávné výzkumy prokázaly, že původní barva tohoto pole štítu nebyla zelená, ale modrá. Brzy po roce 1433 si naši předkové sami doplnili erb postavou anděla-štítonoše.

Za vlády Jiřího z Poděbrad se Plzeň stala členem opoziční Zelenohorské jednoty a vedla s českým králem válku, ve které naše město podporovala papežská kurie v Římě. Za věrnost Římu proti většině českého národa obohatil Plzeňským znak papež Pavel II. Roku 1466 vydal listinu, jíž přidával k oběma starším polím erbu dvě nová. Od té doby tvořil plzeňský znak čtvercový štít. Dvě nová pole symbolizovala papeže i jeho úřad a dále poměr Čech k římské říši.

Ve stříbrném poli byly dva vzhůru postavené a od sebe odvrácené zlaté papežské klíče a ve zlatém poli se objevil vpravo hledící zbrojnoš s připásaným mečem. Voják držel v pravici pravou polovinu černého orla.

Politický a náboženský zápas katolické většiny a nekatolické menšiny v Plzni ve druhé polovině 16. století skončil vítězstvím většiny, ale převážná část nekatolíků žila a pracovala ve městě dál.

Na důkaz vítězství katolické strany přidal do znaku našeho města papež Řehoř XIII. v roce 1578 na dosavadní štít vysoký zlatý kříž vztyčený na zeleném trojvrší, na němž je zlatý nápis: "In hoc signo vinces" (v tomto znamení zvítězíš).

Na vyobrazení na této papežské listině byly ještě další heraldické prvky, např. olivová ratolest, dvě helmy a halapartna. Celý plzeňský erb tehdy dostal konečnou podobu platnou dodnes.

История герба города

У жителей города Пльзнь уже до 1433 года на гербе своего города была изображена борзая собака. Уже в 15 веке люди верили, что борзая собака является символом верности католической церкви и чешскому королю. Следовательно, вначале на пльзеньском гербе был изображен красный щит а на нем серебряная борзая собака.

Вскоре в 1433 году, когда римский император Зигмунд Люксембургский, в качестве расширения пльзеньского герба добавил изображение верблюда. Золотой верблюд с двумя горбами на синем поле должен был напоминать жителям города о их действиях во время неуспешного осаждения западночешской метрополии гуситами. Из недавно проведенных исследований выяснилось, что изначально цвет этого щита был не зеленый, а синий. Сразу после 1433 года наши предки сами дополнили герб изображением ангела – щитоносца.

За время правления Йиржи из Подебрад, Пльзень стал членом оппозиционного Зеленогорского единства и вел с чешским королем войну, во время которой наш город поддерживала папская курия в Риме. За верность Риму от большинства чешского народа обогатил Пльзеньский знак папа Павел II. С 1466 года выдал документ, в котором добавил к двум предыдущим полям герба два новых. С тех пор на изображении пльзеньской знак имеет квадратный щит. Два новых поля символизировали папу и его учреждения а далее отношение чехов к римской империи.

На серебряном поле было изображено два вверх поставленных и от себя отвернувшихся золотых ключа а на золотом поле находился на правой стороне смотрящий оруженосец с припоясанным мечом. Солдат держал в правой руке половину черного орла.

Политическая и религиозная борьба католического большинства и не католического меньшинства в Пльзене во второй половине 16-ого столетия закончилась победой большинства, но преимущественная часть не католиков жила и работала в городе дальше.

Как доказательство победы католической стороны добавил в герб нашего города папа Ржегорж XIII, в 1578 году на существовавший до сих пор щит высокий золотой крест, возвышающийся на зеленом троегории была нанесена золотая надпись: “In hoc signo vinces” (под этим знаком победишь).

На изображении этого папского документа было еще два других геральдических изображения, напр. оливковая ветвь, два шлема и секира. Весь пльзеньский герб тогда получил окончательную форму, которая существует до сих пор.

Po stopách historie města

Město Nová Plzeň bylo založeno na příkaz českého krále Václava II. roku **1295** na soutoku řek Radbuzy, Mže, Úhlavy a Úslavy. Od počátku se stalo důležitým obchodním střediskem na významné křižovatce cest do Norimberka a Řezna. Rozlohou (ve 14. stol. 20 ha, 290 domů a 3 000 obyvatel) po Praze a Kutné Hoře třetí největší město v Čechách. V 16. stol. významné působení italských stavitelů. V letech 1599 – 1600 Plzeň dočasně sídlem římského císaře a českého krále Rudolfa II. V období českého stavovského povstání Plzeň obléhána a r. 1618 dobyta vojsky Mansfelda. Konec 17. stol. v Plzni spojen s barokem a se jmény stavitele Jakuba Augustona a sochaře Kristiána Widmana. Historické jádro města (půdorysnou strukturou do značné míry totožné s celým původním gotickým městem) v r. 1989 prohlášeno městskou památkovou rezervací. V první polovině 19. stol. mohutný rozvoj města, v r. 1842 založen Měšťanský pivovar a v tomtéž období strojírenský podnik Škoda. Dnes v Plzni 165 000 obyvatel, sídlo Západočeské univerzity a biskupství.

Historický přehled

X. století

976: první zpráva o hradu Plzni

992: biskup Sv. Vojtěch založil malý klášter a kostel Kostelec P.Marie, dnes sv. Jiří v Doubravce

XIII. století

1295: založeno z příkazu krále Václava II. lokátorem Jindřichem město nazvané Nová Plzeň na ploše přibližně 20 ha s půdorysem pravoúhlé sítě 15 ulic a náměstí

XIV. století

1307: první písemná zmínka o pivovaru v Plzni, na listině nejstarší známá městská pečeť

1320: Jan Lucemburský nově vyměřil rozlohu města na 178 lánů 1328 první zmínka o městské latinské škole

XV. století

1411: Mistr Jan Hus napsal Plzeňanům list a chválil jejich mravní chování a vyzýval je k dalšímu pevnému postoji

1414: měšťané pod vedením kazatele Václava Korandy st. vyhnali příslušníky řádu německých rytířů z města

1419: Václav Koranda přivedl v listopadu do města houfec jihočeských husitů s Janem Žižkou v čele

1420: v březnu opustili husité město a odešli na Tábor. Plzeň se trvale přiklonila k římské straně

1421: Žižka poprvé a neúspěšně obléhal Plzeň

1427: husité obléhali město, dále je obléhali 1431 a 1433-1434

1434:19. září: Zikmundova zlatá bula, osvobozující obyvatele města od královské berně, cel, mýt a dalších poplatků

1449: Plzeň se stala členem protipoděbradské jednoty strakonické

1460: založen Velký rybník v Bolevci

1466: Plzeňané odpadli od krále Jiřího Poděbradského

1466: pobyt pražské kapituly podjednou v městě až do 1478

1468: Plzeňané uznali Matyáše Uherského za českého krále

1468: vytištěna v Plzni první česká kniha "Kronika trojanská"

1480: Plzeňané získali městskou rychtu

XVI. století

1507: velký požár, při němž shořely dvě třetiny města. Další požáry r. 1525, 1526, 1601, 1604, 1729, 1792, 1835

1546: město po smrti Matouše Švihovského, posledního faráře z řádu německých rytířů, získalo patronátní právo nad farním kostelem

1578: městská rada se usnesla, že žádný nekatolík nesmí být zdejším měšťanem, od té doby byla Plzeň vždy věrným katolickým městem

1599: císař Rudolf II. utekl před morem do Plzně a pobyl tu do roku 1600; město se stalo dočasně hlavním městem říše

XVII. století

1619: dobytí města Plzně

1633: do února 1634 pobýval v městě Albrecht z Valdštejna, zavražděn v Chebu 25. února 1634

1635: mor v Plzni, další 1648, 1680, 1714; 1832 - cholera

1681: na náměstí vztyčen morový sloup, první veřejný projev baroka ve městě

1695: v Plzni popraven Jan Sladký Kozina, vůdce chodských rebelů, jeho mrtvola visela na šibenici přes rok

XVIII. století

1714: založen klášter dominikánek

1776: v Plzni zřízeno gymnázium

1779: na městských panských dvorech provedena raabizace, pozemková reforma

1786: ve městě bydlelo 5,246 obyvatel

1788: ve městě zřízen magistrát

1795: začátek bourání městských hradeb

1799: průchod ruského vojska, spojenců Rakouska proti Napoleonovi, 16.-18. prosince pobýval ve městě generál Suvorov

XIX. století

1804: zřízen filozofický ústav

1818: v Plzni sehráno první české divadelní představení

1819: založena česká triviální škola, první česká škola ve městě

1827: založena koželužna D.L.Levita, třetí největší v Čechách

1832: postaveno první kamenné divadlo v Plzni a otevřena nemocnice

1835: požár věže kostela sv. Bartoloměje

1836: 2. února: zemřel prof. J.V.Sedláček, představitel první buditelské generace v Plzni

1840: 43: v Plzni studoval Bedřich Smetana

1842: měšťanský pivovar začal vařit pivo

1849: otevřen Saský (dnešní Rooseveltův) most

1856: 11. července: zemřel v Plzni J.K.Tyl, je pochován na Mikulášském hřbitově

1858: zahájeno telegrafní spojení s Mariánskými Lázněmi, zřízeno plynové osvětlení na náměstí a na hlavních ulicích

1859: založena Waldsteinova strojírna, koupená v roce 1869 Emilem Škodou

1859: vydlážděno celé náměstí (dnes nám. Republiky) kostkami

1861:18. února: zemřel J.F.Smetana, představitel druhé generace plzeňských buditelů

1861: otevřena železniční trať Plzeň-FurthimWald, další tratě 1862 Plzeň-Praha, 1868 do Českých Budějovic a Vídně, 1872 do Chebu, 1873 na Žatec, 1878 do Železné Rudy)

1866: téměř dvouměsíční okupace pruskými vojáky

1876: založena veřejná knihovna královského města Plzně

1889: postavena nová městská vodárna na Homolce

1899 vybudována městská elektrárna a zřízena pouliční elektrická dráha (Bory - Lochotín), jejím budovatelem byl ing. František Křížík

1899: Škodovy závody přeměněny v akciovou společnost

XX.století

1902: otevřena nová nemocnice na Borech

1902: otevřena nová budova divadla, dnes J.K.Tyla

1906: 4. května: zemřel František Schwarz, představitel třetí buditelské generace v Plzni

1917: 25. května: katastrofální výbuch v muniční továrně v Bolevci, zahynulo na 300 lidí

1917: 14. srpna: v Plzni vyhlášeno stanné právo, zrušeno za 14 dnů

1918: 21. června: střelba do dětí v Koterovské ulici, šest dětí zemřelo

918: 28. října: vyhlášena Československá republika
1924: vytvořena Velká Plzeň připojením obcí Doubravka, Doudlevec, Lobzy a Skvrňany.
Po tomto připojení měla Plzeň 108,023 obyvatel
1938: zábořem pohraničí nacistickými vojsky byly k německé říši připojeny v blízkosti Plzně Litice
1941: zahájen provoz trolejbusů
1942: v Plzni zřízen magistrát a připojeny obce Bolevec, Božkov, Bukovec, Černice, Hradiště, Koterov, Radobyčice, Újezd 1942-45 11 náletů na město, zabito 926 lidí a zničeno a poškozeno 6,777 domů
1945: 5. května: spontánní povstání plzeňského obyvatelstva proti německým okupantům
1945: 6. května: ráno přijela do Plzně americká armáda, Plzeň osvobozena z nacistické nadvlády
1945: v Plzni zřízena lékařská fakulta Univerzity Karlovy
1948: v Plzni zřízena Pedagogická fakulta
1949: v Plzni zřízena Vysoká škola strojní a elektrotechnická
1953: 1. června: demonstrace plzeňského obyvatelstva proti měnové reformě a režimu, potlačena Lidovými milicemi a komunistickou mocí. Stržen pomník Osvobození se sochou T.G.Masaryka
1957: začala výstavba sídlišť ve městě (1957 Slovany, 1961 Doubravka, 1966 Bory, 1968 Slovany, 1974 Lochotín, 1989 Vinice)
1972: Plzeň dosáhla 150,000 obyvatel
1976: vytvořena správní jednotka dnešní Plzně. Po různých akcích připojení a odloučení obcí byly definitivně připojeny další venkovské obce: Černice, Radobyčice, Koterov, Červený Hrádek, Křimice, Radčice, (Litice již v roce 1970)
1985: otevřena první část nové fakultní nemocnice na Lochotíně
1990: k 1. červenci měla Plzeň 175,038 obyvatel
1991: založena Západočeská univerzita
1993: založeno biskupství

По следам истории города

Город Новый Пльзень был основан по приказу чешского короля Вацлава II в 1925 году на слиянии рек Радбузы, Мже, Углавы и Уславы. С самого начала стал

важным торговым центром на значительном перекрестке дорог до в Нюрнберг и Ржезно. Протяженностью (с 14. столетия 20 гектаров, 290 домов и 3000 жителей) после Праги и Кутной Горы был самым большим городом в Чехии. В 16 столетии чувствуется большое влияние итальянских архитекторов. На некоторое время с 1599г. по 1600г. Пльзень становится резиденцией римского императора и чешского короля Рудольфа II. Во время чешского ставовского восстания Пльзень окружен и в 1618 году был осажден войском Мансфелда. В конце 17 столетия Пльзень связан с барокко и с именами архитекторов Якуба Августона и скульптора Кристиана Видмана. Исторический центр города (по горизонтальной структуре в значительной мере совпадает изначально готическим городом) в 1989 году провозглашают городской достопримечательностью.

В первой половине 19 столетия город очень хорошо развивается, а в 1842 году основан городской пивоваренный завод и в то же время основано машиностроительное предприятие Шкода. Население города сегодня - 165 000 жителей, находится Западночешский университет и епископство.

Исторический обзор

X. столетие

976: первые сведения о замке Пльзень

992: епископ Св. Войтех основал малый монастырь и костел Девы Марии, сегодня св. Йиржи в Дубравце

XIII. столетие

1295: по приказу короля Вацлава II. локатором Йиндржихом был основан город Называемый Новый Пльзень с площадью приблизительно в 20 га с планом прямоугольной сети 15 улиц и площадей.

XIV. столетие

1307: первое письменное упоминание о пивзаводе в Пльзене, на документе самая старая государственная печать

1320: Ян Люксембургский заново измерил площадь города, установив его размер-178 ланов

1328: первое упоминание о городской латинской школе

XV. столетие

1411: Магистр Ян Гус написал жителям города Пльзень письмо и одобрил их моральное поведение и призвал их к устойчивому поведению в будущем

1414: горожане во главе с проповедником Вацлавом Конрадом изгнали представителей Ордена немецких рыцарей из города

1419: Вацлав Конрад привел в ноябре в город войско югочешских гуситов с Яном Жижкой во главе

1420: в марте гуситы покинули город и ушли в Табор. Пльзень постоянно постоянно перешла на сторону Рима

1421: Жижка впервые и неуспешно осаждают Пльзень

1427: гуситы осаждают город, далее его осаждают в 1431 и 1433-1434 гг.

1434:19-ого сентября: Злата була Зигмунда, освобождающая жителей города от королевских налогов, пошлин и других сборов

1449: Пльзень становится членом протиподебрадского единства страконитского

1460: основан большой пруд в Болевце

1466:жители города Пльзня покинули короля Йиржи Подебрадского

1466: пребывания пражского капитула в городе до 1748 года

1468:Пльзеньцы признали Матиаша Угерского чешским королем

1468: в Пльзене напечатана первая чешская книга «Троянская хроника»

1480: Пльзеньцы получили городскую рихту

XVI. столетие

1507: большой пожар, ввремя которого сгорело две трети города. Следующие пожары произошли в 1525, 1526, 1601, 1604, 1729, 1792, 1835 гг.

1546: город после смерти Матоуша Швиговского, последнего священника из Ордена немецких рыцарей, получил шефское право над церковно-приходским костелом

1578: городской совет принял решение, что некатолики не имеют права быть местными горожанами, с того времени Пльзень был верным католическим городом

1599: император Рудольф II сбежал перед чумой в Пльзень и пребывал здесь до 1600 года, с тех пор город стал временно столицей империи.

XVII. столетие

1619: завоевание города Пльзень

1633: до февраля 1634 года в городе пребывал Албрехт из Валдштейна до февраля

1634: убит в Хебе 25. февраля 1634

1635: чума в Пльзене, в 1648, 1680, 1714, 1832 гг. - холера

1681: на площади построен чумной столб, первое проявление барокко в городе

1695: в Пльзене был казнен Ян Сладки Козина, вождь ходских мятежников, его труп висел на виселице более года

XVIII. столетие

1714: был основан доминиканский монастырь

1776: в Пльзене была учреждена гимназия

1779: в городских дворах проведена раабизация, земельная реформа

1786: в городе проживало 5246 жителей

1788: в городе был учрежден муниципалитет

1795: начало разрушения городских крепостей

1799: прохождение русского войска, союзников Австрии против Наполеона, с 16 по 18-ого декабря в городе пребывал генерал Суворов

XIX. столетие

1804: учрежден философский институт

1818: в Пльзене было сыграно первое чешское театральное представление

1819: была основана чешская тривиальная школа, первая чешская школа в городе

1827: был основан кожевенный завод Д.Л. Левита, третья самая большая в Чехии

1832: был построен первый каменный театр и открыта больница

1835: пожар на башне собора св. Варфоломея

1836: 2-ого февраля умер профессор Й.В. Седлачек, представитель первой будительской генерации в Пльзене

1840-43: в Пльзене учился Бедржих Сметана

1842: на городском пивзаводе начали варить пиво

1849: был открыт Сазский (сегодня Руэзвельтов) мост

1856: 11. июля в Пльзене умер Й.К. Тыл, похоронен на Микулашском кладбище

1858: было установлено телеграфное соединение с Марианскими Лазнями, основанно газовое освещение на площади и на главных улицах

1859: была основана механическая мастерская Вальдштейна, купленная Эмилом Шкодой в 1869 году

1859: вся площадь (сегодня площадь республики) была выложена булыжным камнем

1861:18. февраля: умер Й.Ф. Сметана, представитель второй генерации пльзенских будителей

1861: была открыта железнодорожная трасса Пльзень-Фуртхим Вальд, следующая трасса в 1862 г. Пльзень-Прага, в 1868 г. – до Чешских Будеевиц и Вены, в 1872 г. – до Хеба, в 1873 г. – в Жатец, в 1878 г. – до Железной Руды)

1866: почти двухмесячная оккупация прусскими войсками

1876: была основана общественная библиотека королевского города Пльзень

1889: была построена водонапорная башня на Гомолке.

1899: была сооружена городская электростанция и был организован уличный электрический путь (Боры – Лохотин), его сторителем был инженер Франтишек Кржижек

1899: заводы Шкоды были преобразованы на акционерное общество

XX. столетие

1902: была открыта новая больница в районе Боры

1902: было открыто новое здание театра, сегодня театр Й.К.Тыла

1906: 4. мая: умер Франтишек Шварц, представитель третьей будительской генерации в Пльзене

1917: 25. мая: катастрофический взрыв на патронном заводе в Болевце, погибло 300 человек

1917: 14. августа: в Пльзене было провозглашено военное положение, которое через 14 дней было отменено

1918: 21.июня: на улице Котеровская стреляли в детей, шесть детей погибло

1918: 28. октября : была провозглашена Чехословацкая республика

1924: был образован большой Пльзень присоединением районов Доубравка, Доудлевец, Лобзы и Шкврняны. После этого присоединения в Пльзене население - 108 023 жителей

1938: оккупация пограничной зоны нацистскими войсками к немецкой империи были присоединены недалеко от города Пльзень Литице

1941: введены в эксплуатацию троллейбусы

1942: в Пльзене был учрежден муниципалитет и присоединены районы Болевец, Божков, Буковец, Чернице, Градиште, Котеров, Радобичице, Уезд 1942 -1945 налеты на город, было убито 926 человек и уничтожено и разрушено 6,777 домов

1945: 5.мая: спонтанное восстание пльзеньского населения против немецких оккупантов

1945: 6. мая: утром в Пльзень приехала американская армия, Пльзень был освобожден от нацистского господства

1945: в Пльзене был учрежден медицинский факультет Карлова университета

1948: в Пльзене был учрежден Педагогический факультет

1949: в Пльзене была учреждена Высшая электротехническая школа машиностроения

1953: 1. июня: демонстрация пльзеньского населения против денежной реформы и режима, подавленная Народной милицией и коммунистической властью. Снесен памятник освобождения со скульптурой Т.Г. Масарика

1957: было начато строительство новых городских районов в городе (1957 Слованы, 1961 Доубравка, 1966 Боры, 1968 Слованы, 1974 Лохотин, 1989 Винице)

1972: Население Пльзня достигло 150 000 жителей

1976: была создана административная единица Пльзня. Из разных акций присоединения и отделения частей были окончательно присоединены следующие провинциальные районы: Чернице, Радобичице, Котеров, Червены Градек, (Литице уже в 1970 году)

1985: была открыта первая часть новой стационарной больницы на Лохотине

1990: к 1-ому июню население Пльзня составляло 175 038 жителей

1991: был учрежден Западночешский университет

1993: было основано епископство

ZÁVĚR

V této práci jsme si předsevzali poměrně náročný úkol. Tématem předkládané bakalářské práce bylo provést analýzu cizojazyčných verzí oficiálních webových stránek města Plzně a navrhnout možné varianty rozsahu překladu těchto stránek do ruského jazyka. Cílem práce bylo vytvořit jejich překlad do ruštiny při zachování obsahové, stylistické i funkční hodnoty překládaného textu spolu s jejich grafickou podobou, proto jsme kontaktovali odbor Správy informačních technologií, který spravuje městské stránky.

Naši práci jsme rozdělili do tří hlavních částí – teoretické, praktické a vlastní překlad. Z hlediska rozsahu nabízíme tři možné varianty překladu. Získané poznatky nám také odpověděly na to, pro koho by byl překlad webových stránek do ruštiny užitečný.

V první části se zabýváme teorií překladu, seznámili jsme se s názory předních českých teoretiků, jako jsou Dagmar Knittlová, Dušan Žváček a Eva Vysloužilová. Poukazujeme zde na důležitost ekvivalence překladu a podrobně se věnujeme klasifikaci překladatelských metod a zabýváme se překladatelskými transformacemi, které byly následně využity při vlastním překladu webových stránek.

Druhá, praktická část práce je tvořena dvěma kapitolami. První kapitola obsahuje překladatelský komentář, v němž specifikujeme obsahovou strukturu překládaného textu. ve druhé uvádíme lexikální a syntaktické změny, vzniklé převodem textu z českého jazyka do jazyka ruského. Druhá kapitola praktické části bakalářské práce je věnována analýze aktuálních překladových transformací doloženými konkrétními příklady výchozího textu, a jejich ekvivalentu v ruštině.

Na základě překladu webových stránek a následné analýzy překladu jsme došli k závěru, že nejvíce používanými lexikálními transformacemi byly transkripce a transliterace. Metody transplantace a kalkování jsme využili výjimečně. Hojně jsme využívali i gramatických transformací, záměny gramatických kategorií a záměny slovních druhů. V některých případech došlo při překladu k tzv. multiverbizaci, kdy se jednoslovný český termín přeložil pomocí slovního spojení, *rozhodli se - приняливрешение*. K opačnému jevu, tedy univerbizaci, kdy se slovní spojení v češtině přeložilo pomocí jednoho slova, docházelo výjimečně. Např. *turistický ruch – туризм*. V závěru této části zmiňujeme některé problematické pasáže, se kterými jsme se v procesu překládání potýkali.

Poslední část bakalářské práce tvoří překlad webových stránek. Do ruštiny byly převedeny vybrané části fungujících hypertextových odkazů „O městě“, „Historie města“ a „Historie erbu“. Jelikož byly webové stránky staženy v listopadu 2011, nejsou přeloženy nové aktualizované články v sekci „Aktuální události“, která je součástí úvodní stránky. K překladu jsme využívali několika slovníků. Jednalo se česko-ruský online slovník, dostupný na webovém portálu www.slovník.seznam.cz, dále Lingea Lexicon 5 a ruský výkladový slovník ruský výkladový slovník „Большой толковый словарь современного русского языка“. Mimo tyto zdroje byly pro kontrolu pravopisu a k ověřování správnosti překladu metodou transkripce použity elektronické vyhledavače www.google.com a ruský vyhledavač www.rambler.ru. Aby byl zachován předepsaný formát bakalářské práce, je výchozí text převeden do formátu MicrosoftWord a následně přeložen. Pro přehlednost je v kapitole „Překlad webových stránek“ uvedena překládaná část výchozího textu, za níž následuje vlastní překlad. Grafická podoba webových stránek je součástí přílohy.

V naší práci jsme čerpali z dostupné literatury zabývající se zkoumaným tématem, dále z českých i zahraničních internetových zdrojů. Výsledek naší práce bychom mohli shrnout do následujících tezí:

- Webové stránky v ruštině budou zdrojem užitečných informací pro rusky mluvící turisty, businessmany, studenty a pro ruské a ukrajinské obyvatelstvo, žijící a pracující v našem regionu. Pomocí webových stránek v jejich rodném jazyce mohou být v centru všeho, co se ve městě děje.
- Detailně propracovaná práce by mohla sloužit jako model pro překlad webových stránek do ostatních cizích jazyků, např. do španělštiny, francouzštiny, polštiny, čínštiny aj.
- Na základě projeveného zájmu ze strany odboru Správy informačních technologií, může být práce nabídnuta magistrátu města Plzeň.

Při zpracování bakalářského úkolu jsem se jednak seznámila s problematikou teorie odborného překladu, jednak jsem se dozvěděla spoustu informací o našem městě a jeho historii a získala jsem i mnoho cenných zkušeností a kontaktů. Velmi potěšitelné je, že tato práce najde své uplatnění v praxi a bude přínosem pro město Plzeň.

RESUME

Hlavním cílem předkládané bakalářské práce je analýza cizojazyčných verzí oficiálních webových stránek města Plzeň a jejich následný překlad do ruského jazyka. Pro překlad byly vybrány pouze některé části těchto webových stránek. Práce je rozdělena do tří celků. Téma je zpracováno nejdříve teoreticky, byla provedena analýza, představeny možné varianty rozsahu překladu. Součástí je také charakteristika překladatelských metod a postupů. Praktická část se nazývá překladatelský komentář a zabývá se překladatelskými problémy, které se při překladu vyskytly. Pozornost je věnována také stránce obsahové. Poslední část se věnuje samotnému překladu.

SUMMARY

The main aim of the presented thesis is the analysis of foreign language versions of the official website of the City of Pilsen and their subsequent translation into Russian language. Only a few parts of this site were selected for the translation. The thesis is divided into three basic units. The first unit is dedicated to the theory. This part of thesis deals with an analysis, demonstrates potential variations of the translation and describes basic translation methods and procedures. The second unit is the practical one. It is called Commentary of the translation and it deals with translation problems that have occurred during the translation. The attention is also paid to the page content. The last unit is dedicated to the translation itself.

РЕЗЮМЕ

Основной целью данной бакалаврской работы является анализ версий страниц официального сайта города Пльзень на иностранных языках и их последующего перевода на русский язык. Для перевода были выбраны только некоторые части этого сайта. Работа разделена на три части. Тема рассмотрена сначала теоретически, был проведен анализ, представлены возможные варианты перевода с точки зрения их объема. Также характеризованы основные переводческие методы и процессы. В практической части описаны переводческие проблемы, которые возникли в процессе перевода. Последняя часть содержит конкретный перевод сайта с чешского языка на русский.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Tištěné zdroje:

HRDLIČKA, M. *Odborný text a jeho translace*. In Edita Gromová, Milan Hrdlička, Vítězslav Vilímek. *Antologie teorie odborného překladu: Výběr prací českých a slovenských autorů*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2007. ISBN 978-80-7368-383-2

KNITTLOVÁ, D. *K teorii i praxi překladu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. ISBN 80-244-0143-6.

KNITTLOVÁ, D. *Teorie překladu*. Olomouc: Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, 1995. ISBN 80-7067-459-8.

MAN, O. *Antologie teorie odborného překladu*. 2. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta 2007. ISBN: 978-80-7369-383-2. *Otázky ekvivalence v odborném překladu*.

ŠABRŠULA, J. *Teorie a praxe překladu*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2000. ISBN: 80-7042-567-9.

VYSLOUŽILOVÁ, E. *Cvičebnice pro rusisty I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. ISBN: 80-244-0411-1.

ŽVÁČEK, D. *Kapitoly z teorie překladu*. Odborný překlad. Olomouc: Univerzita Palackého, 1995. ISBN 80-7067-489-X.

ŽVÁČEK, D. *Úvod do teorie překladu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998. ISBN 80-7067-814-3.

Slovníky:

DVOŘÁČEK, P. *Česko-ruský odborný slovník z oblasti nové terminologie právnické, ekonomické, finanční a úřední, včetně zkratk*. 1. vyd. Praha : Linde, 1995. ISBN 80-85647-82-6.

УШАКОВ, Д. Н. *Большой толковый словарь современного русского языка*. Москва: Альта-Принт 2005.

Elektronické zdroje:

Informační portál města Plzeň [cit. 2011-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.plzen.eu/>>.

Seznam slovník [online]. C2011 [cit.2012-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://slovník.seznam.cz/>>.

Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. [cit. 2012-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/>>.

Показатели выезда российских граждан зарубеж за 2011 г., 2010 г., 2009 г. [cit.2011-03-03]. Dostupný z WWW: <http://russiatourism.ru/rubriki/-1124140897/> (vlastní překlad)

Turistické zprávy z Ruska [cit.2012-03-02]. Dostupný z WWW: <http://www.iolivier.cz/index.php?idoflevel=12&idofpage=1726&urlofbackpage=index.php%3F>

Teorie překladu [cit.2012-03-15]. Dostupný z WWW: <http://www.ukrajnistika.upol.cz/Docs/Teorie%20prekladu.htm>

ГРАМОТА.РУ [online] C2001 [cit. 2012-03-10]. Dostupný z WWW <<http://www.gramota.ru/>>.

PŘÍLOHA